

Ha tehát Mann kereszténynek tekintette is magát, nem gondolnám, hogy ama nézetei nyomán, amelyeket „vallásiaknak“ nevez, bármelyik keresztény vallásközösség övéi közé számíthatná. Nem keresztény életszemlélet, hanem lényegesen racionalizmus az, aminek utolsó éveiben hirdetője lett. Ezzel a racionalizmussal azonban mégis rokonszenvezhetünk, mert sok tekin-

tetben közel áll hozzánk. A többi között azért is, mert ezt a racionalizmust elmélyíti az irracionális meglátása és ismerete is. Főképpen azonban azért, mert Mann racionalizmusa magában foglalja azt a köteleességet, hogy eleget tegyünk a szeretet törvényének, amely az igazságosság és a testvériség uralmát szentesíti.

A KIS ÚT

Nagyon szeretem a Szentírást és nem kétséges előttem, hogy az élet igéit tartalmazza minden ember számára. Nem egyszer azonban zavarba jövök. Az az érzésem, mintha helyenkint ellenmondások volnának benne, és nem tudom minden mondatát behelyezni abba a csodálatos rendszerbe, amit Jézus tanításaként ismerek. Így, úgy érzem, hogy Jézus szavai: „Aki nem gyűlöli atyját és anyját, feleségét és gyermekeit, testvéreit és nővéreit... nem lehet az én tanítványom“ (Luk. 14, 26), nem egyeztethetők össze a felebaráti szeretet parancsával. Hasonlóképpen a talentumokról szóló példabeszéd: „Akinek van, még adnak, hogy bővelkedjék, akinek pedig nincsen, attól még azt is elveszik, amije van“ (Mát. 25, 29), mintha szociális igazságtalanságot hirdetne, mintha az Ursten is a tehetőséget segítené és a szegényt sújtaná!

A Szentírás nem egy, a jámbor tartalmú, épületes könyvek sorában, hanem maga *A könyv*. Könyv, amely isteni sugalmazásra készült. Könyv, amelynek elsődleges szerzője maga az Isten, amely éppen azért nem egyszerűen szép és mélytartalmú, isteni gondolatokat közvetít számunkra, hanem első lapjától az utolsóig Isten szava. Isten szól benne az évezredek útján járó emberiséghez, hogy segítse őket a földi élet vándorútján hazatalálni, segítse őket kidolgozni azt a programot, amit Ő örök tervei szerint tőlük vár. Szent Pál azt mondja: „Minden Istentől sugalmazott Írás hasznos a tanításra, az intésre, a feddésre, az igaz életre való nevelésre, hogy Isten embere tökéletes és minden jócselekedetre kész legyen.“ (2 Tim. 3, 16.) Tehát valóban a legfontosabb feladat megoldásában, céljának megvaló-

sításában segítője az Írás az embernek, hogy tökéletes, hogy minden jócselekedetre kész legyen. Valóban az élet igéit tartalmazza. Az egyháztörténelem nem egy nagy emberről tud, akinek az Isten a Szentírás olvasásán keresztül fordította meg életútját, mutatta meg életfeladatát (pl. Szent Ágoston). Ha nem is ilyen csodálatos, az életet gyökeresen és hirtelenül átforgató kegyelemként jelentkezik a Szentírás ereje és hasznossága, az életet tápláló forrás marad az minden ember számára, azzal a titokzatos törvényszerűséggel, hogy minél mélyebben és minél kitartóbban merít valaki belőle, annál csodálatosabb bőségben, annál kifogyhatatlanabban és annál ízesebben adja gazdagságát. Olyan mint a tenger. Aki csak a partról nézi, az élvezheti csodálatos színeit, aki reá merészkedik, az már megtapasztal

valamit félelmetes fenségéből és megsejt valamit titokzatos mélységéből, aki pedig búvárként a mélybe ereszkedik, az előtt feltárul a mélységek titka, a káprázatos szépségek nem is álmodott gazdag világa.

A Szentírás olvasása nem könnyű szórakozás, és tanulmányozása nem kímél meg a problémáktól. Már Szent Péter mondja Szent Pál leveleiről: „Akad némi nehezen érthető is bennük, amit a tanulatlanok és a hitben ingadozók vesztükre ferdítenek el, akárcsak a többi írást.“ (2 Pét. 3, 16.) A problémák egy részét eleve leszerelhetjük, ha úgy vesszük kezünkbe a Szentírást, mint Isten könyvét. Mivel pedig Isten a szerzője az egésznek, nemcsak benne nem lehetnek ellenmondások, — hiszen bölcs szerző nem mond ellen önmagának, — hanem máshonnan ismert igazságokkal, vallási vagy erkölcsi tételekkel sem kerülhet ellentétbe, hiszen minden igazságnak, bármilyen területre vonatkozzék is az, forrása és legfőbb őre az Isten, az Igazság pedig az igazságnak nem mondhat ellen. A mutatkozó ellentétek tehát csak látszólagosak lehetnek, amelyeket a helyes magyarázat hivatott megoldani.

A Szentírás-magyarázat sokirányú tájékoztatást, előképzettséget kíván, amellyel nem rendelkezhetik mindenki. Ezért készülnek jegyzetes, magyarázatokkal ellátott Szentírás-kiadások, amelyek legalább a jelentősebb nehézségek leküzdéséhez nyújtanak segítséget. Ezért tiltja meg az Egyház Törvénykönyve (1391. kánon) egyházi jóváhagyással el nem látott Szentírások kiadását és olvasását. Nem megkötni akarja az embereket, hanem a veszedelemtől óvni és a helyes megértéshez segítséget nyújtani. Így Ön is, ha (az első kérdéses helyre vonatkozólag) megnézte volna a jegyzetet, a használatban levő ún. limburgi kiadásban Luk. 14, 26-hoz ezt találta volna: „Gyü-

lölni héber kifejezés, jelentése: kevésbé szeretni. A gyűlölet, amit Jézus követel, nem mentesít a szülpök szeretetéből fakadó kötelességektől. Az Úr azonban a testi kötelek elszakítását is megköveteli, ha akadályoznak tanításának követségében.“ — A helyes szövegmagyarázatnak ugyanis egyik alapétele (és ez nemcsak a Szentírásra vonatkozik), hogy nem szabad kifejezéseket, mondatokat az összefüggésből kiszakítva értelmezni, és nem szabad a szavaknak olyan jelentést adni, amilyennel azok a beszélő szájában nem rendelkeztek. Más szóval: Úgy kell értelmezni a szöveget, ahogyan az első olvasóknak vagy hallgatóknak azt érteni kellett. Már pedig bizonyos, hogy Jézus szájából hallva a kérdéses kifejezést, senki sem gondolt a szeretet parancsával szemben álló bűnre, a gyűlöletre. A kétségtelenül erős kifejezés nyomatékosan alá akarja húzni a Jézus-szolgálat, a Jézushoz való hűség parancsának súlyosságát és elsődlegességét. Az ugyanis általános erkölcsi tétel, hogy a szeretetnek megvan a rangsora. Minden, főként ellentétes, egymást akadályozó igényeknek, parancsoknak eleget tenni nem tudunk. Az a parancs részesül tehát előnyben, amelyik súlyosabb. Istent, Krisztushoz való hűségünket semmiért sem adhatjuk fel, még akkor sem, ha úgy látszanék, hogy legközelebbi hozzátartozóinkat nem szeretjük, „gyűlöljük“. Jézus máshol is beszél hasonló értelemben: „saját házanépe lesz ellensége az embernek.“ (Mát. 10, 36.)

Amit fentebb mondtunk, hogy ti. nem szabad mondatokat összefüggésükből kiragadni, vonatkozik a kérdéses második hely (Mát. 25, 29.) értelmezésére is. Ott pedig az összefüggésben nem szociális igazságtalanságról van szó, hanem inkább egy nagyon komoly szociális igazságról: Aki a rábízott értékeket, — jóllehet ismeri megbízójának szándékait — meddón

heverteti, teljes közönyösséget, sőt hanyagságot tanúsít, súlyos mulasztást követ el és a közösség ellen is vét, mert a javak arra való, hogy forogjanak és gyümölcsözzenek. Akinek „van”, azért van, mert okosan sáfárkodott, tehát megérdemli, hogy még kapjon, akinek „nincsen”, a saját hibájából nincsen, tehát önmagán kívül senkinek sem tehet szemrehányást. A példabeszéd, amelyben ezek a szavak elhangzanak, elsősorban persze nem az anyagi javakkal való gazdálkodást tartja szem előtt. A

talentumok az Istennek adományai az emberek számára. Aki ezeket hűségesen kezeli, jól felhasználja, buzgóságának, iparkodásának mértéke szerint még többet kap Istentől, mert erre érdemesnek mutatja magát. Aki azonban az isteni adományt, bármilyen kicsiny legyen is az, elhanyagolja, megérdemli, hogy magát az adományt is elveszítsse. A formája szerint paradox kifejezés éppen kiélezettségével akarja aláhúzni a példabeszéd értelmét: Az Istentől kapott talentumokat nem szabad elhanyagolni. A.

NAPLÓ

A SZENTATYA AZ ÉLETFUNKCIÓK MEGHOSSZABBÍTÁSÁRÓL. A bécsi *Arbeiter Zeitung* egyik közelmúltban megjelent számából értesültünk a Szentatya figyelmet érdemlő állásfoglalásáról az életfunkciók meghosszabbítását illető orvosi problémákkal kapcsolatosan. Az erről szóló érdekes cikket az alábbiakban szó szerint közöljük:

Külföldi orvosok egyik kihallgatása alkalmával Pius pápa állást foglalt az orvosi tudomány előrehaladása folytán a vallásra nézve nehézséget jelentő azon problémával kapcsolatosan, mely a mesterséges újraélesztés és egyes életfunkcióknak mesterséges meghosszabbítását illeti. Az újraélesztés technikája erkölcsi szempontból nem kifogásolható, mondta a pápa, de nem tekinthető az orvos kötelességének.

A problémát egy osztrák orvos vetette fel, *dr. Haid Bruno*, az innsbrucki egyetemi sebészeti klinika érzéstelenítő-specialistája. Ő tette szóvá a problémákat, melyek a lélegzés mesterséges folyamatban-tartásánál, az újraélesztés és életmeghosszabbítás egyik speciális esetében adódnak. — Az orvostudomány számára többé-kevésbé értelmetlen a kérdés felvetése, hogy mikor áll be az emberi halál. A fiziológia szempontjából nincs tplajdonképpen „halál”. Az egyes testi funkciók egymásután „elhalnak”. Meglehetősen hosszú idő telik el addig, amíg az utolsó testsejt is halott. A halál pillanatának azt az időpontot tekinthetnők, amelyben a szervezeten belül fellépő fogvatkozások már lehetetlenné teszik a beteg felélesztését, különösképpen azt az időpontot, amelyben az agysejtek már többé nem aktivizálhatók. Ám ezt az időpontot sem lehet rögzíteni, ez változik az orvostudomány előrehaladásával. Évtizedekkel ezelőtt még „halott”-nak kellett tartani minden embert, akinek a szíve megszűnt dobogni. Ma már sok esetben lehetséges az elpihent szívet ismét mozgásra bírni; a lélegzés megszűnése sem biztos jele többé a halálnak. S jöhet idő, amikor valamely újonnan felfedezendő módszer révén az „agyhalál” is kiköszöbölhető, és ezen a területen elméletileg egyre újabb előhaladások várhatók. Orvosi szempontból tehát egyszerűen lehetetlen választ adni a kérdésre, hogy mikor következik be „valóban” a halál. Az orvos csak azt állapíthatja meg minden egyes esetben